

dit geschreven hebben, in 1874, toen de door KOCH uitgewerkte ontsmettingsmethoden nauwelijks waren ingevoerd, was dit misschien waar, maar bij de verbeteringen der methoden van ontsmetten en de vorming van goed onderlegd personeel, die sinds dien tijd hebben plaats gehad, gaat het niet meer aan, zich in zulk een afkeurenden zin over ontsmetting te uiten; het getuigt van onbekendheid met de praktijk der ontsmetting. Het is geheel in strijd met de ervaring, daar het aantal ontsmettingen — waarbij meestal van dwang geen sprake is — jaarlijks niet onbelangrijk toeneemt.

Dat de besmetting met schurft buiten den patiënt om, door de goederen, waarmede hij in aanraking is geweest, tot stand kan komen, was reeds lang bekend. NEUMANN, ook een der „grooten Weener dermatologen”, schreef reeds in 1876 in zijn *Lehrbuch der Hautkrankheiten*: . . . „selbstverständlich kann durch neuerliche Infektion die Krankheit (n.l. scabies) auch wieder hervorgerufen werden, und zwar durch die Bettwäsche, welche Epidermis und Krusten mit noch anhaftenden lebenden jungen Milben beherbergt”. Om nu ook meeningen van jongeren datum weer te geven, zij het mij vergund nog het volgende aan te halen uit: GUIART, *Précis de Parasitologie* (1910): . . . „aussi la contagion se fait-elle presque toujours en couchant avec un galeux ou dans un lit occupé antérieurement par un galeux”, en uit: BRUMPT, *Précis de Parasitologie* (1913): „on peut également contracter la gale en couchant dans des draps ayant servi à un galeux”.

Prof. REDDINGIUS blijkt dit vraagstuk niet nader onderzocht te hebben; daar het mij belangwekkend genoeg toescheen om ook door proefneming omtrent de besmetting met schurft door goederen te worden ingelicht, zijn op mijn verzoek eenige weken geleden door de zoölog-bioloog, dr. N. WIBAUT-ISEBREE MOENS, proeven in die richting begonnen. Ofschoon deze nog niet afgeloopen zijn, kan ik reeds nu mededeelen, dat het gelukte muizen te besmetten met scabies door deze dieren eenigen tijd te doen verblijven in een flanel van een scabieslijder afkomstig.

Dat nu VON HEBRA en KAPOSI in het algemeene ziekenhuis zoo weinig recidieven waarnamen, is misschien daardoor te verklaren, dat de behandelde patiënten nog met de anti-scabieuse zalf op het lichaam weer in hun bed kwamen, waarbij dan tevens de in het bed aanwezige mijten gedood werden. Buiten de ziekenhuizen gaat het echter anders toe. Wij weten toch, dat in volkslogementen, in overbevolkte woningen, enz., het zooeven door een schurftlijder verlaten bed dikwijls zonder voorafgegene reiniging of ontsmetting weer wordt gebruikt door een ander persoon en dat dan besmetting best mogelijk is.

Het komt mij derhalve voor, dat de raad van prof. REDDINGIUS om ontsmetting van goederen bij schurftbestrijding na te laten, lichtvaardig is en niet dient te worden opgevolgd.

Amsterdam, 8 Juni 1918.

H. G. RINGELING.

SCHURFTBEHANDELING MET CARBOLINEUM.

In het nummer van 11 Mei noemt prof. MENDES DA COSTA in het einde onder de voorgestelde geneesmiddelen tegen scabies ook met een enkel woord de carbolineumzeepoplossing (oorspronkelijk: *Feldärztl. Beilage Münch. med. Woch.*, 1916, n°. 43). De bedoeling van dit schrijven is alleen mede te deelen, dat ik dat middel reeds eenige maanden af en toe in het Oude en Nieuwe gasthuis te Delft laat aanwenden en met volledig goed gevolg. Ik behandelde tezamen 21 patiënten daarmede; verscheidenen van hen zag ik later terug om andere redenen en zij bleken geheel genezen te zijn. Het jongste patiëntje was 3 maanden oud en ook dit ondervond geen kwade gevolgen van het carbolineum. M. i. is het middel afdoend, verspreidt weinig geur en is goedkoop; met 200 cm³ is met behulp van een kwast een volwassene te behandelen. Ik liet de kuur nog op de gewone, eenigszins gewelddadige wijze doen, maar mocht het carbolineummengsel even afdoend blijken, indien men tewerkgaat op de veel eenvoudiger wijze, die prof. REDDINGIUS in het nummer van 25 Mei aanraadt, dan was m. i. een meer afdoende bestrijding van deze lastige ziekte niet zoo moeilijk meer.

Zoo gauw ik gelegenheid krijg, stel ik mij voor het te beproeven, maar de schurft is te Delft niet epidemisch gelukkig; daarom wek ik hierbij anderen op, ook deze proef te nemen.
Delft, 7 Juni 1918.

J. VAN ASSEN.

DE GENEESHEEREN EN DE MILITAIRE AUTORITEITEN.

I.

Naar aanleiding van het ingezonden stukje van dr. METZLAR wil ik de volgende opmerkingen maken:

Ten deele ben ik het eens, ten deele oneens met collega METZLAR. Ik ga volkomen met hem accoord, waar hij niet te spreken is over de wijze, waarop het contrôlebezoek plaats had, maar ik vind zijn uitspraak, dat hij in het vervolg in dergelijke gevallen den toegang tot de betrokken — niet-militaire — zieken aan de militaire collegae wil weigeren, onjuist. Want hierdoor zou de militaire collega al gauw geneigd zijn te zeggen: „dan moet de achtergebleven milicien terstond naar zijn garnizoen terug”. En dit zou vele onaangename gebeurtenissen in het leven roepen. Mijns inziens kan dit voorkomen worden, en zal zich de burger-collega in het geheel niet ontsremd of in zijn eer getast voelen, wanneer de contrôlebezoeken — die, helaas, een enkelen keer wel *noodig* blijken — op de volgende wijze geschieden; ik heb dan ook nooit in mijn functie van controleerend off. van gez. tegenwerking ondervonden van de zijde der burger-collegae.

Wanneer mij een verzoek om contrôle gestuurd wordt, vraag ik eerst, als dit niet opgegeven is, den naam van den behandelenden geneesheer; ik ga dan eerst hem opzoeken, om nadere gegevens omtrent den toestand van den zieke, van het gezin, enz. in te winnen; ik weet dan zijn meening; daarna zoek ik den betrokken zieke op — militair, of niet-militair — en als de huisarts tijd heeft, vraag ik hem den patiënt met mij te onderzoeken, en deel dan later den huisarts mijn meening mee. Verschilt deze van de zijne, d. w. z. kan m.i. de milicien wel terug naar zijn garnizoen, dan draag ik daarvoor de verantwoording. Maar men onthoude wel: wij komen als *dokter*, dus staan op een zeer humaan standpunt.

Kan collega METZLAR zich vereenigen met deze wijze van het uitoefenen der contrôlebezoeken?

Assen, 10 Juni 1918.

A. C. NICOLAI, *off. v. gez. 2de kl.*

II.

Dat de contrôle van ziekten van familieleden van militairen al sedert langen tijd noodzakelijk is gebleken te zijn, kan niet anders dan betreurenswaardig, in het bijzonder voor ons doktersfatsoen, worden genoemd. Hierover is men het, naar ik meen, vrijwel eens. Dat het *moeten* afleggen van contrôle-bezoeken voor den militairen arts zeer onaangenaam werk is, lijkt zonder meer duidelijk. Dat de medewerking vooral van de — gelukkig overgrootte meerderheid — in deze nauwgezette collegae verwacht en — gelukkig wederom — inderdaad verkregen wordt, is m.i. zeer toe te juichen. Dat collega METZLAR de kleine onnauwkeurigheid van den controleerenden collega, — zich niet aanstonds als militair dokter te hebben aangediend — in een stemmingmakend stukje tracht aan de kaak te stellen, is m.i. wel wat al te ver gedreven. Dat de militaire collega, ziende, dat er een ernstige zieke was, juist in het belang van dien zieke, zich tevreden stelde met het voelen van den pols, is m.i. zeer goed gezien. Overigens zou ik collega METZLAR willen aanraden, alvorens in den vervolge zijn afkeuring te kennen te geyen, zich eerst eens over de bedoeling van de „contrôle”, en tevens over de omstandigheden, waaronder in deze zijn militaire collega's moeten werken, op de hoogte te stellen. Ik meen, dat hij dan dit stukje wellicht niet zou hebben geschreven. Zeer zeker zou hij dan de laatste alinea, waarin hij spreekt van het in den vervolge te trachten de militaire collegae in bepaalde gevallen niet meer te doen toelaten, mede met het oog op zijn eigen prestige, hebben achterwege gelaten.

Sluis,

9 Juni 1918.

J. A. H. HERMANS,

res. off. v. gez. 2de kl.